

Stanovisko EK MZ k otázce povinnosti lékařů upozorňovat při výkonu jejich činnosti na situace nesprávné odborné činnosti nebo chování, které je v rozporu s principy lékařské etiky u jiných lékařů

1. Úvod
2. Základní východiska
3. Stanovisko
4. Zdroje a reference

1. Úvod

Problematika upozorňování na odbornou chybu či jednání, které je v rozporu s etickými principy medicíny představuje mimořádně citlivou a složitou oblast profesní etiky lékařů. Oznámit odborně nekompetentní nebo neetické chování lékaře je v řadě zemí povinností vyplývající z profesních, případně i zákonných norem. Podnětem ke vzniku stanoviska EK MZ k předmětné problematice byly reálné situace z klinické praxe v ČR.

Dokument se nezabývá povinností vyplývající ze zákonných norem (prevenční nebo oznamovací povinnost).

2. Základní východiska

2.1 Právní

Obecná prevenční povinnost „každého“ podle občanského zákoníku

Podle § 2900 občanského zákonu vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného. Tato tzv. obecná prevenční povinnost přitom dopadá na případy aktivního jednání (konání) dané osoby.

Na případy omisivního jednání (nekonání, opomenutí) dopadá tzv. zakročovací povinnost dle § 2901 občanského zákoníku, kdy vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.

Prevenční povinnost zaměstnance podle zákoníku práce

§ 249 (1) Zaměstnanec je povinen počínat si tak, aby nedocházelo k majetkové újmě (dále jen „škoda“), nemajetkové újmě ani k bezdůvodnému obohacení. Hrozí-li škoda nebo nemajetková újma, je povinen na ni upozornit nadřízeného vedoucího zaměstnance.

Související judikatura

Zaměstnanci lze vytýkat porušení obecné prevenční povinnosti ve smyslu ustanovení § 249 odst. 1 zák. práce tehdy, nepočíná-li si vzhledem ke konkrétním pracovním podmínkám i k dané